

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИЩОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

УДК 81'243:378-027.543(477)](045)

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2025.3.1>

В. В. БЕЗЛЮДНА

*доктор педагогічних наук, професор кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Черкаська область, Україна
Електронна пошта: vitabz@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-4333-9026>*

Г. О. БОНДАР

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Черкаська область, Україна
Електронна пошта: galyna72bondar@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-7321-8137>*

ЗНАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ – КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті досліджується важливість знання іноземних мов як ключового чинника для інтернаціоналізації вищої освіти України. Проведений аналіз методичних праць сучасних українських науковців показав, що українські науковці значно поглибили розуміння того, як ЗВО в перехідних умовах можуть орієнтуватися, розробляти та впроваджувати процеси інтернаціоналізації. Їхні напрацювання слугують як дороговказом для внутрішніх реформ, так і є цінними тематичними дослідженнями для світових спільнот вищої освіти. У статті зроблено висновок, що знання іноземних мов, зокрема англійської, є ключовим чинником інтернаціоналізації вищої освіти, оскільки воно забезпечує: доступ до світових наукових знань та результатів досліджень (дозволяє студентам і науковцям отримувати доступ до наукової літератури, нових відкриттів та міжнародних досліджень, що є основою для розвитку освіти та науки в усьому світі), можливості міжнародної співпраці та обміну (володіння іноземною мовою відкриває шлях до спілкування, обміну думками та спільної роботи з колегами з інших країн, що стимулює інновації та поширює знання), мобільність студентів і викладачів (знання мов є необхідною умовою для участі в міжнародних програмах обміну, стажуваннях, конференціях та навчання за кордоном, що збагачує освітній процес та сприяє професійному розвитку), а також сприяє розвитку толерантності та розумінню інших культур (вивчення іноземних мов супроводжується знайомством з іншими культурами, що допомагає формувати толерантність, позбутися упереджень і краще зрозуміти не тільки іноземну, а й власну культуру). Володіння іноземними мовами виводить українську вищу освіту на глобальний рівень, сприяючи її інтеграції у світовий освітній простір та підвищенню її конкурентоспроможності. У статті висвітлено напрямки подальших досліджень: програми академічної мобільності (аналіз бар'єрів для іноземних студентів в українських закладах вищої освіти); міжкультурна компетентність викладачів (дослідження того, як викладачі іноземних мов готуються до навчання різноманітного студентського населення).

Ключові слова: іноземні мови, студент, університет, інтернаціоналізація, мобільність, вища освіта.

Постановка проблеми. Сьогодні інтернаціоналізація розглядається не просто як інструмент брендингу, а як механізм підвищення якості освіти через партнерства, спільні програми та дослідницьку співпрацю.

“В останні десятиліття ця концепція набула особливої актуальності через зростаючу взаємопов'язаність світу. Глобальні компе-

тентності та міжкультурне розуміння стали надзвичайно важливими. Як результат, університети по всьому світу визначили інтернаціоналізацію як стратегічний пріоритет. Таке зростання уваги до цього питання відображає визнання низки ключових переваг. Однією з найбільш визнаних переваг інтернаціоналізації є її роль у підготовці випускників до роз-

витку культурної компетентності, що надає їм необхідні навички для орієнтування та досягнення успіху в різноманітних та глобалізованих середовищах” [Liu 2025 : 1].

Зусилля України щодо інтернаціоналізації особливо помітні у секторі вищої освіти, де інтернаціоналізація – це шлях до приведення своєї системи освіти у відповідність до європейських та світових стандартів, особливо в рамках Болонського процесу.

Болонський процес призвів до структурних змін, зокрема запровадженням триступеневої системи освіти (бакалаврат, магістратура, докторантура); впровадженням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS), що зробило українські кваліфікації більш сумісними на міжнародному рівні; підвищенням академічної мобільності, що дозволить українським студентам та науковцям навчатися та співпрацювати по всій Європі [Phillips 2017 : 55].

Найбільш важливими нормативно-правовими документами, які забезпечують якість вищої освіти у контексті її «інтернаціоналізації» стали Закони України «Про вищу освіту» (2014) та «Про вищу освіту» (2017). Ключовою ж інституцією, відповідальною за дотримання європейських стандартів якості, стало національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, статус і діяльність якої регламентується на законодавчому рівні [Зінченко 2020 : 141].

Отже, інтернаціоналізація та інтеграція вищої освіти в глобально-міжнародному аспекті ставить багато нових питань перед теорією і практикою. Найважливіші з них – що є загальне і особливе в освіті і науці; які закономірності, форми, методи управління є універсальними, а які діють у діапазоні конкретних умов різних країн; як найкращим чином виконувати функції освіти й науки у міжнародній діяльності; у чому полягають особливості національного стилю в освіті і розвитку університету як інституту освіти в організаційній поведінці, системах управління, наскільки ці особливості важливі для досягнення бажаних результатів [Зінченко 2020 : 9].

В інтернаціоналізації вищої освіти в Україні, знання іноземних мов відіграє стратегічну та багатогранну роль, виступаючи як

ворота та каталізатор для глибшої глобальної інтеграції.

Українські вчені: Кравець Роман, Болайто Род, Вест Річард, Заболотна Оксана, Тетяна Лелека активно формують інтелектуальне поле навколо мовної політики та інтернаціоналізації вищої освіти. Їхні роботи охоплюють аналіз політики, реформу навчальних програм, міжкультурну компетентність та інституційний брендинг.

Зокрема, у роботі Кравця Романа «Викладання іноземної мови в контексті інтернаціоналізації закладів вищої освіти» фокус зроблено на розкритті питань: володіння іноземною мовою як інструментом міжкультурної комунікації та академічної мобільності; інтеграції міжнародних стажувань, конференцій та навчальних курсів; стратегічні цілі інтернаціоналізації, включаючи експорт освітніх послуг та глобальну конкурентоспроможність [Кравець 2019 : 18].

Однією з найгрунтовніших у контексті мовної політики як інструменту інтернаціоналізації стала праця Рода Болайто, Річарда Веста (2017) “Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови: Проект «Англійська мова для університетів»”.

У дослідженні, зокрема, зазначено, що рух у напрямку ширшої автономії закладів вищої освіти може ускладнити реформування сфери викладання іноземної мови професійного спрямування та викладання фахових дисциплін англійською мовою на національному рівні, а внутрішня структура багатьох університетів досі ґрунтується на радянській моделі, яка на перший план виставляє філологію як базову дисципліну для майбутніх викладачів англійської мови, та відмовляється визнавати методіку викладання іноземних мов та педагогіку достойними галузями для вивчення чи дослідження [Болайто 2017 : 28].

У результаті дослідження було відзначено низький рівень володіння англійською серед викладачів і студентів; обмежене використання англійської в академічному процесі; відсутність системної мовної політики в більшості ЗВО.

У дослідженні були сформовані наступні рекомендації: розробка стратегій мовної підготовки; підвищення кваліфікації виклада-

чів; інституційна підтримка англомовного навчання.

Підходи Оксани Заболотної до викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації мають чіткі паралелі з міжнародними дослідженнями, хоча й зберігають унікальні національні акценти. Ключові ідеї дослідження «Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору»: впровадження інформаційно-комунікаційних та комунікативно-діяльнісних технологій; зміна ролі викладача – від носія знань він трансформується у роль посередника між навчальною аудиторією і світом природного засвоєння мови» [Заболотна 2014 : 118].

Цікавим є також дослідження Лелеки Тетяни «Інтернаціоналізація англійської мови на тлі світових глобалізаційних процесів». В ньому, зокрема, зазначено, що «збільшення кількості англійських запозичень в українській мові за останні 5 років свідчить про розвиток процесу інтернаціоналізації англійської мови у світовому мовному просторі» [Leleka 2022 : 103].

Узагальнюючи дослідження науковців щодо інтернаціоналізації змісту вищої освіти на заняттях з іноземних мов можна зробити кілька ключових висновків.

Англійська мова все частіше використовується як засіб навчання в неангломовних країнах, формуючи міжнародний досвід навчання в аудиторії.

Інтернаціоналізація передбачає включення міжнародних, міжкультурних і глобальних вимірів у навчальні програми, результати навчання та методи викладання.

Навчальну програму з англійської мови на немовних факультетах ЗВО потрібно реформувати з кількох причин. По-перше, викладання англійської мови більше не може задовольнити потреби як студентів, так і роботодавців. Незважаючи на те, що студенти вивчають англійську близько десяти років, їхня мовна компетентність недостатньо розвинена, щоб виконувати завдання після закінчення навчання. Зростає кількість критичних зауважень щодо стилю «англійської освіти для глухонімих», коли студенти вивчають англійську, але все одно не здатні розуміти або говорити нею належним чином до кінця своєї освітньої програми. По-друге, політика інтернаціоналі-

зації вищої освіти привертає увагу до необхідності покращення мовної компетентності [Foskett 2012 : 229].

Отже, поєднуючи ретельний аналіз із стратегіями, орієнтованими на дії, українські науковці значно поглибили розуміння того, як ЗВО в перехідних умовах можуть орієнтуватися, розробляти та впроваджувати процеси інтернаціоналізації. Їхні напрацювання слугують як дороговказом для внутрішніх реформ, так і цінними тематичними дослідженнями для світових спільнот вищої освіти.

Важливими наступними кроками є поглиблення довгострокових досліджень, розширення інституційних та галузевих рамок, а також інтеграція перспектив, орієнтованих на справедливість, деколонізацію та динамічні процеси.

Виклад основного матеріалу. В Україні іноземні мови, особливо англійська, слугують засобом навчання та стратегічним чинником глобальної взаємодії. Мовна компетентність – це необхідна умова для мобільності студентів і викладачів, участі у спільних міжнародних проектах та програмах подвійного диплому.

Отже, такий набір глобальних компетентностей, як вирішення проблем, прийняття рішень, набуття досвіду, взаємодія з носіями інших іноземних мов та їхніми культурами, а також отримання нових знань, пов'язаних безпосередньо з дисциплінарним змістом, який вивчається під час обміну додається до накопичених знань, які студент розвиває до і після свого досвіду за кордоном [Sarracino 2023 : 3].

Міністерство освіти і науки України постійно підкреслює стратегічну роль викладання іноземних мов у просуванні інтернаціоналізації на всіх рівнях освіти. Знання іноземних мов розглядається як ключовий чинник інтернаціоналізації вищої освіти в Україні. Його пов'язують безпосередньо з мобільністю, конкурентоспроможністю та інтеграцією з європейським і світовим освітнім простором.

Підхід Міністерство освіти і науки України відображає логіку політики ЄС: випускники, які володіють кількома мовами, мають більше шансів на працевлаштування.

Навіть студенти, які не є студентами факультету іноземних мов, повинні досягти

функціонального рівня володіння мовою, що дозволить їм навчатися або співпрацювати на міжнародному рівні.

Ставлення до вивчення іноземних мов у вищій освіті України загалом є позитивним, але воно виявляє складну взаємодію між мотивацією, усвідомленою необхідністю та фактичними практиками навчання.

Іноземна мова у закладах вищої освіти – це не тільки мовний курс, який надає базові знання з іноземної мови, а й курс розвитку, який допомагає студентам розширити свій кругозір і дізнатися про різні культури світу [Foskett 2012 : 232].

Більшість українських студентів висловлюють позитивне ставлення до вивчення іноземних мов, визнаючи їх важливість для кар'єрного зростання та академічної мобільності. Домінуючим чинником для них є зовнішня мотивація – студенти пов'язують володіння іноземною мовою з майбутніми цілями, такими як працевлаштування, навчання за кордоном та професійне мережування. Але незважаючи на позитивне ставлення, багато студентів оцінюють свої знання іноземної мови як задовільні або погані, що вказує на розрив між прагненнями та досягненнями. Лише невелика частина студентів постійно приділяє час вдосконаленню своїх мовних навичок, що свідчить про те, що мотивація не завжди перетворюється на постійні зусилля.

Програми мобільності, такі як Erasmus+[14], Fulbright [18] та DAAD [15], зазвичай встановлюють мінімальні вимоги до рівня володіння мовою (часто CEFR B1–B2), які студенти повинні виконати перед подачею заявки.

Офіційний сайт Національного Erasmus+ офісу в Україні – <https://erasmusplus.org.ua>.

Офіційний сайт програми Fulbright в Україні – <https://fulbright.org.ua>.

Офіційний сайт Німецької служби академічних обмінів (DAAD) – <https://www.daad.de>.

В Україні розроблено кілька вартих уваги мовних програм, які підтримують як інтернаціоналізацію, так і мовне різноманіття. Різноманітні програми вивчення іноземних мов відображають як її європейські прагнення, так і багатомовну спадщину.

Мережа «Міжнародний дім» (International House – IH) [11] – це всесвітньо визнана

організація, що спеціалізується на мовному навчанні та підготовці викладачів. В Україні її флагманським членом є IH Київ, який входить до складу IH Всесвітньої організації з 1993 року.

Офіційний сайт глобальної мережі мовних шкіл International House (IH World) – це <https://ihworld.com>.

IH (International House) Київ [24] – провідна мовна школа в Україні (мови, що викладаються: англійська, українська та інші), яка знаходиться у бізнес-центрі «Вектор» міста Києва та яка пропонує: спеціалізовані курси: підготовка до іспитів Cambridge English (IELTS, FCE, CAE); корпоративна та ділова англійська; програми для юних учнів; підготовка викладачів (CELTA, TKT); формати: онлайн та офлайн, групові та індивідуальні заняття; педагогічний підхід: комунікативна методологія, відповідність CEFR, з особливим акцентом на розмовній мові та практичному застосуванні; можливості міжнародного обміну та доступ до спільних навчальних ресурсів. Офіційний сайт International House IH Київ – <https://ihkyiv.com/>

Школа підтримує високі стандарти завдяки регулярним аудиторам та професійному розвитку. Переваги школи: тестування для визначення рівня; структурований прогрес від A1 до C2; сприятливе навчальне середовище з сертифікованими викладачами.

Школа іноземних мов ProLingua – це локальний освітній центр, орієнтований на викладання іноземних мов та підтримку студентів і викладачів. Вона має власний YouTube-канал, де публікує навчальні відео, що свідчить про активну участь у цифровій освіті.

ProLingua [20] спеціалізується на: курсах по: вивченню англійської, німецької, польської та інших мов; по підготовці до ЗНО; по підготовці до міжнародних іспитів (IELTS, TOEFL). Офіційний сайт школи іноземних мов ProLingua в Україні – <https://prolingua.ua>.

В Україні є доступною якісна підготовка викладачів англійської мови за міжнародними програмами CELTA та TKT, які визнаються у понад 70 країнах світу.

CELTA (Certificate in English Language Teaching to Adults) – це найпрестижніший сертифікат для викладачів англійської як іноземної мови. Підходить як для новачків, так

і для тих, хто хоче підтвердити свою кваліфікацію. Курс можна пройти в: ILC Ukraine (Міжнародний мовний центр) [23], який проводить CELTA онлайн та очно з гнучким графіком; повний курс (4 тижні) або частковий (11–13 тижнів); International House Kyiv; Grade Education Centre [22].

Офіційний сайт ILC Ukraine (International Language Center) – це <https://ilc.org.ua>. Офіційний сайт Grade Education Centre – це <https://grade.ua>.

ТКТ (Teaching Knowledge Test) [12] – це модульний тест від Cambridge Assessment English, який оцінює знання методики викладання. Підходить для досвідчених викладачів, які хочуть підтвердити свою кваліфікацію без проходження практичного курсу.

Офіційний сайт, де представлено інформацію про Teaching Knowledge Test (ТКТ) від Cambridge Assessment English – це <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/tkt/>.

Більшість центрів, що пропонують CELTA, також проводять підготовку до ТКТ. Самостійна підготовка можлива через ресурси Cambridge або платформи типу FutureLearn [16], ELT-Training [17]. Офіційний сайт платформи онлайн-курсів FutureLearn – це <https://www.futurelearn.com>. Офіційний сайт платформи ELT-Training – це <https://www.elt-training.com>.

Інститут освітньої рівності (TEEI) забезпечує надання безкоштовних онлайн-курсів по вивченню іноземних мов, призначених насамперед для українців – як тих, хто виїхав за кордон, так і тих, хто залишився в Україні – які хочуть покращити свої мовні навички для навчання, роботи або інтеграції в суспільство.

Фокус безкоштовних мовних курсів від Інституту освітньої рівності (TEEI) – багатомовна підтримка для переміщених українців та учнів з усього світу; мови, що викладаються: англійська, німецька, французька, італійська, іспанська, норвезька, польська. Офіційний сайт Інституту освітньої рівності (The Educational Equality Institute, TEEI) [13] – це <https://theeducationalequalityinstitute.org>.

Особливості: навчання на рівнях A1-B2, відповідно до стандартів CEFR, з сертифікованими викладачами-волонтерами; гнучкий онлайн-формат з індивідуальними занят-

тями з розмовної мови; орієнтація на кар'єру та інтеграцію в суспільство; використання цифрових навчальних ресурсів від партнерів, таких як Oxford University Press (наприклад, Smart Choice, English File), для підтримки вивчення англійської мови; розклад занять вранці, ввечері та у вихідні, що відповідає різним часовим поясам та робочим/навчальним зобов'язанням.

Ті, хто навчаються беруть участь у неформальному діалозі, адаптованому до реальних потреб – роботи, навчання або інтеграції. Сесії проводяться у зручний час, що робить їх доступними для студентів, учнів або для тих, хто поєднує навчання з роботою.

Українські університети все частіше впроваджують навчальні програми з англійської мови для спеціальних цілей (ESP), адаптовані до майбутньої кар'єри та академічних галузей студентів.

Сьогодні університети, що пропонують програми іноземними мовами, мають більше шансів залучити міжнародних студентів, гранти та співпрацю.

ESP зараз є основним компонентом більш широких мовних стратегій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності навчальних закладів та їхньої глобальної видимості.

Цей перехід відображає перехід від загального вивчення мови до цільової комунікативної компетентності, що відповідає загальноєвропейській системі оцінки мовних знань (CEFR) [10].

Офіційна сторінка CEFR на сайті Ради Європи: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

Розширення програм англійської мови для спеціальних цілей (ESP) в українських університетах відображає більш широкий поштовх до інтернаціоналізації, академічної мобільності та приведення у відповідність до європейських стандартів вищої освіти.

З огляду на те, що все більше студентів беруть участь у програмі Erasmus+ та інших програмах мобільності, ESP надає їм мовні та комунікативні інструменти, необхідні для успіху за кордоном.

Проект «Англійська мова для університетів» (2015–2018), очолюваний Британською Радою в Україні, охопив 32 університети

та значно поліпшив якість викладання ESP і підготовку викладачів. Він також сприяв паралельному впровадженню ЕМІ.

Офіційний сайт проекту «Англійська мова для університетів» [19] – це сторінка на сайті Британської Ради в Україні: <https://www.britishcouncil.org.ua/teach/projects/english-universities>

Спеціалізовані курси англійської мови для конкретних цілей (ESP) [25], розроблені для майбутніх спеціалістів, зосереджуються на розвитку як повсякденних, так і специфічних для дисципліни комунікативних навичок. Ці курси надають студентам стратегії та термінологію, необхідні для орієнтування в академічному середовищі за кордоном, співпраці з міжнародними колегами та доступу до передових досліджень у своїх галузях.

Пояснення підходу ESP можна знайти на сторінці <https://www.dotefl.com/teaching-english-for-specific-purposes/>

Отже, в Україні англійська мова залишається найбільш затребуваною іноземною мовою. Вона є і засобом навчання та предметом вивчення, що зумовлено академічною мобільністю та працевлаштуванням. Німецька мова має сильні позиції завдяки партнерству з DAAD та програмам навчання за кордоном. Французька мова отримує підтримку від AUF (Agence Universitaire de la Francophonie), а іспанська, італійська та польська мови набирають популярності, часто завдяки обмінам Erasmus+. Офіційний сайт Agence Universitaire de la Francophonie (AUF) [21] – це <https://www.auf.org>.

Азіатські мови (китайська, японська, корейська) також набувають популярності, особливо в Києві, Львові та Харкові.

Отже, відповідно включення іноземних мов у ширші стратегії інтернаціоналізації, такі як програми мобільності та спільні ступені, може посилити актуальність їх вивчення.

Висновки. Узагальнюючи все вищезазначене можна зробити висновок про те, що знання іноземних мов, зокрема англійської, є ключовим чинником інтернаціоналізації вищої освіти, оскільки воно забезпечує: доступ до світових наукових знань та результатів досліджень (дозволяє студентам і науковцям отримувати доступ до наукової літератури, нових відкриттів та міжнародних досліджень, що є основою для розвитку освіти та науки в усьому світі), можливості міжнародної співпраці та обміну (володіння іноземною мовою відкриває шлях до спілкування, обміну думками та спільної роботи з колегами з інших країн, що стимулює інновації та поширює знання), мобільність студентів і викладачів (знання мов є необхідною умовою для участі в міжнародних програмах обміну, стажуваннях, конференціях та навчання за кордоном, що збагачує освітній процес та сприяє професійному розвитку), а також сприяє розвитку толерантності та розумінню інших культур (вивчення іноземних мов супроводжується знайомством з іншими культурами, що допомагає формувати толерантність, позбутися упереджень і краще зрозуміти не тільки іноземну, а й власну культуру).

Отже, володіння іноземними мовами виводить українську вищу освіту на глобальний рівень, сприяючи її інтеграції у світовий освітній простір та підвищенню її конкурентоспроможності.

Напрямами подальших досліджень можуть стати: програми академічної мобільності (аналіз бар'єрів для іноземних студентів в українських закладах вищої освіти); міжкультурна компетентність викладачів (дослідження того, як викладачі іноземних мов готуються до навчання різноманітного студентського населення).

ЛІТЕРАТУРА

1. Болайто Р., Вест Р. Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови: Проект «Англійська мова для університетів». К. : Сталь, 2017. 154 с.
2. Заболотна О. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2014. № 4. С. 117–122.
3. Кравець Р. Роль іноземної мови в процесі інтернаціоналізації закладів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174), лип. С. 17–22.
4. Стратегії вищої освіти в умовах інтернаціоналізації для стійкого розвитку суспільства : монографія / В. Зінченко та ін. Ін-т вищ. освіти Нац. акад. пед. наук України, 2020. URL: <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-36-6-2020> (дата звернення: 21.09.2025).

5. Foskett N., Maringe F. *Globalization and Internationalization in Higher Education: Theoretical, Strategic and Management Perspectives*. Bloomsbury Publishing Plc, 2012.
6. Leleka T. English language internationalization based on the world globalization processes. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2022. Vol. 21–22, no. 3-4. P. 96–103. URL: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2022.21-22.96-103> (date of access: 21.09.2025).
7. Liu F., Li X.-J. Examining the asymmetric effects of internationalization factors on student satisfaction. *Scientific Reports*. 2025. Vol. 15, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1038/s41598-025-17460-w> (date of access: 21.09.2025).
8. Phillips D., Schweisfurth M. *Comparative and international Education. An Introduction to theory, method, and practice*. 2nd ed. London. New York : Bloomsbury Academic, 2017. 222 p.
9. Toledo Sarracino D. G. The Language Policy of Learning English as Support to the Internationalization Management of the Autonomous University of Baja California [Mexico]. *Revista de Gestão Social e Ambiental*. 2023. Vol. 17, no. 2. P. e03428. URL: <https://doi.org/10.24857/rgsa.v17n2-024> (date of access: 23.09.2025).
10. Офіційна сторінка CEFR на сайті Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>.
11. Офіційний сайт глобальної мережі мовних шкіл *International House (IH World)*. URL: <https://ihworld.com>.
12. Офіційний сайт, де представлено інформацію про *Teaching Knowledge Test (TKT) від Cambridge Assessment English*. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/tkt/>.
13. Офіційний сайт Інституту освітньої рівності (*The Educational Equality Institute, TEEI*). URL: <https://theeducationalequalityinstitute.org>.
14. Офіційний сайт Національного Erasmus+ офісу в Україні. <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/proyekty-akademichnoyi-mobilnosti-u-sferi-vyshhoji-osvity/>.
15. Офіційний сайт Німецької служби академічних обмінів (DAAD). URL: <https://www.daad.de>.
16. Офіційний сайт платформи онлайн-курсів *FutureLearn*. URL: <https://www.futurelearn.com>.
17. Офіційний сайт платформи *ELT-Training*. URL: <https://www.elt-training.com>.
18. Офіційний сайт програми *Fulbright в Україні*. URL: <https://fulbright.org.ua>.
19. Офіційний сайт проекту «Англійська мова для університетів». URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/teach/projects/english-universities>.
20. Офіційний сайт школи іноземних мов *Prolingua в Україні*. URL: <https://prolingua.ua>.
21. Офіційний сайт *Agence Universitaire de la Francophonie (AUF)*. URL: <https://www.auf.org>.
22. Офіційний сайт *Grade Education Centre*. URL: <https://grade.ua>.
23. Офіційний сайт *ILC Ukraine (International Language Center)*. URL: <https://ilc.org.ua>.
24. Офіційний сайт *International House IH Київ*. URL: <https://ihkyiv.com/>.
25. Пояснення підходу *ESP*. URL: <https://www.dotefl.com/teaching-english-for-specific-purposes/>.

REFERENCES

1. Bolaito, R., & Vest, R. (2017). *Internatsionalizatsiia ukrainykykh universytetiv u rozrizi anhliiskoi movy: Proekt «Anhliiska mova dlia universytetiv»* [Internationalization of Ukrainian universities in terms of English language: Project “English for Universities”]. K.: Stal.
2. Zabolotna, O. (2014). Innovatsiini tekhnologii vykladannia inozemnykh mov v umovakh internatsionalizatsii osvithnoho prostoru. *Porivnialno-pedahohichni studii* [Innovative technologies for teaching foreign languages in the context of the internationalization of education. Comparative pedagogical studies], (4), 117–122.
3. Kravets, R. (2019). Rol inozemnoi movy v protsesi internatsionalizatsii zakladiv vyshchoi osvity. *Molod i rynek* [The role of foreign languages in the internationalization of higher education institutions. Young people and the market], (7 (174), lypen), 17–22.
4. Zinchenko, V., Bazeliuk, N., Boichenko, M., Horbunova, L., Kurbatov, S., Mielkov, Yu., ... Zinchenko, V. (2020). *Stratehii vyshchoi osvity v umovakh internatsionalizatsii dlia stiikoho rozvytku suspilstva: monohrafiia* [Higher education strategies in the context of internationalization for sustainable development of society: monograph]. Instytut vyshchoi osvity Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy. 617-7486-36-6-202097831874doi:10
5. Foskett, N., & Maringe, F. (2012). *Globalization and Internationalization in Higher Education: Theoretical, Strategic and Management Perspectives*. Bloomsbury Publishing Plc.
6. Leleka, T. (2022). English language internationalization based on the world globalization processes. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii* [Contemporary Research in Foreign Philology], (21-4), 96–103. 10322.96
7. Liu, F., & Li, J. (2025). Examining the asymmetric effects of internationalization factors on student satisfaction. *Scientific Reports*, 15(1). 025-17460-ws415981038doi:10
8. Phillips, D., & Schweisfurth, M. (2017). *Comparative and international Education. An Introduction to theory, method, and practice* (2nd ed.). London. New York: Bloomsbury Academic.
9. Toledo Sarracino, D. G. (2023). The Language Policy of Learning English as Support to the Internationalization Management of the Autonomous University of Baja California [Mexico]. *Revista de Gestão Social e Ambiental*, 17(2), Stattia e03428. 024rgsa.v17n2

10. (b. d.). Vziato z <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
11. (b. d.). Vziato z <https://ihworld.com>
12. (b. d.). Vziato z <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/tkt/>
13. (b. d.). Vziato z <https://theeducationalequalityinstitute.org>
14. (b. d.). Vziato z <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/proyekty-akademichnoyi-mobilnosti-u-sferi-vyshhoyi-osvity/>.
15. (b. d.). Vziato z <https://www.daad.de>
16. (b. d.). Vziato z <https://www.futurelearn.com>
17. (b. d.). Vziato z <https://www.elt-training.com>
18. (b. d.). Vziato z <https://fulbright.org.ua>
19. (b. d.). Vziato z <https://www.britishcouncil.org.ua/teach/projects/english-universities>
20. (b. d.). Vziato z <https://prolingua.ua>
21. (b. d.). Vziato z <https://www.auf.org>
22. (b. d.). Vziato z <https://grade.ua>
23. (b. d.). Vziato z <https://ilc.org.ua>
24. (b. d.). Vziato z <https://ihkyiv.com/>
25. (b. d.). Vziato z <https://www.dotefl.com/teaching-english-for-specific-purposes/>

V. V. BEZLIUDNA

*Doctor of Pedagogics, Professor at the Department of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Cherkasy region, Ukraine
E-mail: vitabz@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-4333-9026>*

G. O. BONDAR

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Cherkasy region, Ukraine
E-mail: galyna72bondar@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-7321-8137>*

KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGE – A KEY FACTOR FOR THE INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

The article analyzes the role of knowledge of foreign language as a key factor for the internationalization of higher education in Ukraine. An analysis of methodological works of contemporary Ukrainian scholars has shown that Ukrainian scholars have significantly deepened their understanding of how higher education institutions can orient themselves, develop, and implement internationalization processes in transitional settings. Their work serves as a guide for internal reforms and is also valuable thematic research for global higher education communities. The article concludes that knowledge of foreign languages, particularly English, is a key factor in the internationalization of higher education, as it provides: access to global scientific knowledge and research results (enables students and researchers to access scientific literature, new discoveries, and international research, which is the basis for the development of education and science around the world); opportunities for international cooperation and exchange (foreign language skills open the door to communication, exchange of ideas, and collaboration with colleagues from other countries, which stimulates innovation and spreads knowledge); mobility of students and teachers (language skills are a prerequisite for participation in international exchange programs, internships, conferences, and study abroad, which enriches educational process and promotes professional development), and also promotes tolerance and understanding of other cultures (learning foreign languages is accompanied by an introduction to other cultures, which helps to develop tolerance, overcome prejudices, and better understand not only foreign cultures, but also one's own culture). Knowledge of foreign languages brings Ukrainian higher education to global level, promoting its integration into the world educational space and increasing its competitiveness. The article highlights areas for further research: academic mobility programs (analysis of barriers for foreign students in Ukrainian higher education institutions); intercultural competence of teachers (research on how foreign language teachers prepare to teach diverse student population).

Key words: foreign languages, student, university, internationalization, mobility, higher education.

Дата першого надходження рукопису до видання: 19.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 14.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025